

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Бондар Катерини Сергіївни
«Соціофонетичні особливості діалектного мовлення шотландців
(інструментально-фонетичне дослідження)»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі
спеціальності 10.02.04 – германські мови

Дослідження соціофонетичних особливостей діалектного мовлення шотландців віддзеркалює сучасні проблеми гуманітарного пізнання і тому посідає чільне місце в царинах комунікативної лінгвістики, соціолінгвістики, соціофонетики та діалектології.

Дисертаційне дослідження виконано в межах планової наукової теми кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови «Дослідження лінгвокультурологічних та просодичних особливостей усного мовлення» (номер державної реєстрації 0107U010628).

Об'єктом дослідження є усна реалізація невідготовленого монологічного мовлення шотландців. Предметом дослідження є регіональна варіативність просодії в мовленні носіїв діалекту скотс.

Метою дисертаційного дослідження Бондар Катерини Сергіївни є встановлення соціально та регіонально обумовлених просодичних параметрів мовлення шотландців носіїв діалекту скотс. Здобувачка висвітлює історію та еволюцію шотландських діалектів та етапи становлення мови скотс, аналізує явища білінгвізму та диглосії в мовленні шотландців.

Системний опис сучасних регіональних діалектів Шотландії, аналіз їх просодичних систем, відмінностей та подібності до англійської мови дозволив здобувачці уточнити окремі факти історії мови Шотландії, а також зрозуміти процеси, що відбуваються у мові сьогодні. В дослідженні визначено фактори регіональної та просодичної варіативності мовлення шотландців з урахуванням вікових та гендерних особливостей, встановлено просодичні ознаки досліджуваних територіальних ареалів, з'ясовано просодичні маркери

мовленнєвої поведінки носіїв діалекту скотс, з чого випливає наукова новизна дослідження.

Уточнення теорії соціально обумовленої варіативності регіонального мовлення, з'ясування ареалу поширення діалекту скотс на території Шотландії, виявлення соціальних факторів, які впливають на мовлення шотландців в ситуації двомовності та диглосії поглиблюють наявні теоретичні положення діалектології та соціофонетики та забезпечують теоретичне значення дисертації.

Практична цінність роботи визначається можливістю викладання курсів з соціолінгвістики, діалектології, компаративістики, лінгвокультурології, фоностилістики, соціофонетики та лінгвокраїнознавства, а також можливістю використання її положень при написанні кваліфікаційних робіт студентів та аспірантів філологічного напрямку підготовки.

Вибір методів дослідження обумовлений специфікою об'єкта та предмета роботи, метою та завданнями, що формують її багатоаспектний ретроспективний та новітній характер, який визначається інтерпретацією регіональних варіантів мовлення в межах діахронічного процесу та його синхронічного результату.

Дослідження виконано на високому науковому рівні – результати базуються на ретельних розрахунках, умовиводи викладено логічно та послідовно, взята до уваги сукупність найновіших розвідок вітчизняних та зарубіжних фахівців з соціолінгвістики.

Здобувачка доходить слушного висновку про те, що діалектна картина Лоуланда строката, і відмінності між варіантами скотс дуже глибокі, проте зростання мобільності населення та вплив ЗМІ останнім часом значно їх послабили. Системною особливістю шотландського вокалізму здобувачка вважає відсутність протиставлення за довготою та стислістю і наголошує на тому, що ця особливість є однією з важливих відмінностей усіх діалектів скотс від англійських діалектів.

Висновки і міркування дисертаційної роботи викладено у 7 одноосібних публікаціях авторки, 4 з яких – у фахових виданнях України, одна – у науковому періодичному виданні Угорщини, 2 – у тезах наукових конференцій.

Наголошуючи на прозорості викладення матеріалу, бажано було б уточнити: як здобувачка може пояснити процеси змішування, вирівнювання та перерозподілу діалектних форм у великих містах?

Загалом вважаю, що до захисту подано ґрунтовне, оригінальне, завершене самостійне дослідження актуальної теми, яке виконане на належному науковометодичному рівні. Відтак, із певністю можна стверджувати, що дисертація «Соціофонетичні особливості діалектного мовлення шотландців (інструментально-фонетичне дослідження)» за актуальністю, сучасним методичним рівнем виконання, новизною і практичним значенням отриманих результатів, обґрунтованістю наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірністю і повнотою викладу в опублікованих працях відповідає профілю спеціалізованої вченої ради, напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми ОНУ імені І.І. Мечникова зі спеціальності 035 Філологія, вимогам пп. 9, 10, 11, «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2013 року, а її авторка, Бондар Катерина Сергіївна, заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 10.02.04 – германські мови.

доктор філологічних наук, професор,
завідувачка кафедри іноземних мов
гуманітарних факультетів

Одеського національного
університету імені І.І. Мечникова

Катерина Сергіївна Бондар
Старший інспектор
Григор'єва / Галина

Бігунова Н.О.